

**ВІДДІЛ ОСВІТИ ІЗМАЇЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОЗЕРНЯНСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ
ІЗМАЇЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Наказ

№ 18/О

02.04.
26.03.2019

**Про стан викладання
та рівень навчальних досягнень
учнів 6-11 класів з біології**

Згідно з річним планом роботи школи в лютому - березні 2019 року проводився фронтальний адміністративний контроль якості викладання та рівня навчальних досягнень учнів з біології.

Вивчення даного питання мало на меті:

- вивчення рівня сформованості в учнів основних груп компетентностей з біології, передбачених державними стандартами загальної освіти;
- виконання навчальних програм;
- виявлення рівня знань, умінь, навичок учнів з біології;
- ознайомлення з системою роботи вчителів, науково-теоретичним рівнем викладання предмету.

Узагальнення матеріалів здійснено на підставі відвіданих уроків у 6-11-х класах, проведених контрольних зрізів, аналізу поточних планів і календарно-тематичного планування, перевірки зошитів, зошитів із лабораторних і контрольних робіт і класних журналів. Зверталась увага на участь учителів у методичній роботі.

У школі біологію викладають: Спінатій К.М. - кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», має педагогічне звання «Старший вчитель», педагогічний стаж 28 років, викладає біологію в 10-х, 11-х класах, працює над проблемою: «Формування ключових компетентностей учнів на уроках біології шляхом використання технологій критичного мислення»; Кильчик О.С. має кваліфікаційну категорію "спеціаліст першої категорії", стаж роботи 17 років, викладає біологію в 6-х, 7-х, 8-х, 9-х класах, працює над проблемою: «Формування предметних компетентностей учнів на уроках біології, шляхом використання інтерактивних методів навчання»; Гергі А.М. - кваліфікаційна категорія «спеціаліст», педагогічний стаж 18 років, викладає біологію в 6-Г класі – клас з українською мовою навчання, працює над проблемою: «Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках природознавства, біології, хімії як засіб формування предметної компетентності учнів».

Викладання біології у 2018/2019 навчальному році здійснюється за такими навчальними програмами:

6-9 класи – Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804;

10-А клас - Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої середньої освіти, **рівень стандарту**, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407;

10-Б клас - Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої середньої освіти, **профільний рівень**, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407.

11 клас - Програми з біології для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень. –2011., до програми рівня стандарту було внесено зміни, затверджені наказом МОН України від 14.07.2016 № 826;

За наслідками перевірки виявлено, що в цілому викладання біології в школі відповідає вимогам програм. Всі вчителі обізнані з новими програмами, інструктивними листами Міністерства освіти і науки України про викладання біології, специфікою викладання та оцінювання навчальних досягнень учнів. Календарно-тематичні плани складено відповідно до навчальних програм з урахуванням методичних рекомендацій МОНУ щодо викладання біології в 2018/2019 навчальному році, визначені уроки узагальнення та повторення, лабораторні та практичні роботи. Навчальні досягнення учнів оцінюються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з біології.

Поурочне планування вчителів складено у відповідності до календарного планування, вказуються дати, теми уроку, триєдина мета, завдання добираються диференційовано, але вчителям слід більше уваги приділяти підсумковому етапу уроку та етапу оцінювання роботи учнів на уроці.

Записи в класних журналах ведуться у відповідності до календарно-тематичного та поурочного планування. Вчителі Спінатій К.М., Кильчик О.С. та Гергі А.М. ознайомлені з Інструкцією ведення класних журналів 5-11 класів затвердженої листом Міністерства освіти і науки від 06.02.2008р. № 1/9-64, але слід відмітити що допускаються порушень під час ведення шкільної документації. В процесі перевірки виявлені певні недоліки а саме: виправлення коректором, несвоєчасно записуються уроки, мала накопиченість оцінок.

Для вивчення біології всі учні 6, 8, 9, 10, 11-х класів забезпечені підручниками 100%, учні 7-х класів забезпечені на 50%. З метою контролю, закріплення і застосування знань та умінь педагоги використовують роздаткові дидактичні матеріали, картки з проблемними питаннями, розрахунковими задачами, схемами, термінами, малюнками, тестові завдання по типу ЗНО, інформаційні технології.

Аналіз відвіданих уроків показує, що вчителі біології проводять уроки на високому методичному та науковому рівні, реалізують дидактичні принципи навчання: доступність, системність, добирають форми та методи навчальної діяльності, які дають змогу сформувати в учнів предметні компетентності. Вчителі добре обізнані із сучасними вимогами щодо проведення уроків і

позакласної роботи з предмета, знають програму, пояснювальні записки до неї, ознайомлені з методичними посібниками.

Спінатій Катерина Миколаївна працює над формуванням ключових компетентностей учнів. На уроках широко застосовує різноманітні методики, у тому числі і інтерактивні, чітко визначає мету, розподіл часу на кожний з видів робіт. Вчитель добирає оптимальні види робіт, залучаючи до обговорення велику кількість дітей. Матеріал подається у чіткій логічній послідовності. Учні вміло висловлюють свої судження. Спінатій К.М. прагне забезпечити повчальний характер опитування, коли в ході відповідей учні залучаються до виправлення помилок. Велику увагу вчитель приділяє формуванню в учнів навичок розгляду біологічних питань з точки зору екології, взаємозв'язку організмів із середовищем існування, побудови і функціонування біологічних систем, усвідомлення ролі і місця людини в біосфері. На уроці вчителька організовує дослідницьку, пошукову діяльність учнів. Аналіз відвіданих уроків показав, що в учнів сформовані теоретичні поняття та практичні навички, розвинене вміння застосовувати їх на практиці. Вчителька приділяє велику увагу самостійній роботі учнів з додатковою інформацією під час підготовки до наступних уроків.

Кильчик Олена Севаст'янівна вдало використовує інтерактивні методи роботи на уроці; практикує складання порівняльних таблиць і схем; учить розпізнавати, визначати, аналізувати і порівнювати досліджувані об'єкти; постійно застосовує інформаційно-комунікаційні технології. Достатня науково-методична підготовка вчителя дає змогу проводити уроки з достатньо високим темпом, оптимально застосовувати словесні (розповідь, пояснення, бесіди, лекції), наочні, практичні методи (демонстрація, рольова гра, показ і аналіз комп'ютерних презентацій, практичні та лабораторні роботи, екскурсії), фронтальні, індивідуальні, групові форми навчальної роботи з учнями, раціонально використовувати кожну хвилину уроку, проводити диференціацію та індивідуалізацію навчальної діяльності учнів упродовж навчального процесу. Особливу увагу звертає на застосування теоретичних знань у практичній діяльності людини, мотивацію здорового способу життя. На уроках проводить природоохоронну роботу, використовує виховні можливості предмету, зв'язок із життям, міжпредметні зв'язки. Значну увагу приділяє екологічному вихованню учнів.

Гергі Альона Михайлівна проводить викладання предмету на достатньому рівні, створює атмосферу зацікавленості кожного учня в роботі всього класу. Вчитель компетентна, викладає програмний матеріал на науковому, але доступному для дітей рівні. На уроках чітко ставиться і досягається освітня, розвиваюча і виховна мета. Виклад матеріалу логічний, послідовний. Використовує різні форми і методи навчання, активізує розумову діяльність учнів, постійно залучає їх до роботи з підручником. Нові знання закріплюються поетапно, в кінці уроку робляться узагальнюючі висновки. Вчитель вміє дозувати матеріал для учнів різних рівнів сприйняття матеріалу. Розвиває самостійність та ініціативу учнів на уроці, урізноманітнює форми здобуття знань і перевірки домашнього завдання.

Не менш важливим у полі діяльності вчителя є питання оснащення кабінету біології, який є його творчою лабораторією. У школі функціонують 2 кабінети біології: каб. №5, яким завідує вчитель Спінатій К.М. та каб. №6, яким завідує вчитель Кильчик О.С. Обидва кабінети естетично оформлені, наявні стенди цікаві як для вчителя так і для учня, вони періодично поновлюються. У кабінеті біології зібрано і систематизовано матеріал для всіх розділів у повному обсязі, що допомагає процесу оволодіння знаннями й уміннями і перетворює звичайні уроки біології на творчі. У кабінетах в наявності є відповідна наочність, таблиці з предмету, муляжі, мікроскопи, роздатковий матеріал, допоміжні збірники та посібники, однак багато таблиць, моделей є минулих років, втратили естетичний вигляд, потребують оновлення. Відсутність у кабінетах комп'ютерного забезпечення не дає вчителю можливості в повній мірі використовувати інформаційно-комунікаційні технології навчання, хоча вчителі біології використовують в практику своєї роботи елементи комп'ютерних технологій використовуючи власний ноутбук та шкільний проектор.

Перевіркою також були охоплені зошити учнів з біології. Згідно з існуючими вимогами в учнів є робочий зошит та зошит для контрольних, практичних та лабораторних робіт. Аналіз зошитів показав, що учні дотримуються вимог щодо оформлення лабораторних та практичних робіт, кожна практична робота оцінена.

Із метою виявлення та підтримки творчо обдарованої учнівської молоді, сприяння розкриттю їхнього таланту, розумових здібностей, розвитку комунікативних умінь вчителя біології залучають учнів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з біології. У 2018-2019 н.р. команда школи для участі у II (районному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології налічувала 4 учня (8-11 кл.), які стали переможцями I етапу. Учень 9-го класу Моску Давид (вчитель Кильчик О.С.) став переможцем II етапу та посів 2 місце на III (обласному) етапі Всеукраїнської олімпіади з біології. Учениця 11-го класу Баліка Марина (вчитель Спінатій К.М.) посіла 2 місце на II (районному) етапі Всеукраїнської олімпіади з біології. За попередні роки маємо також переможців районного та обласного етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології: у 2017-2018 н.р. Моску Давид, 8 кл. – 1 місце на районному етапі та 3 місце на обласному етапі (вчитель Кильчик О.С.), Мірча Вікторія, 11 кл. - 2 місце на районному етапі (вчитель Спінатій К.М.); у 2016-2017 н.р. Севастіян Олена, 8 кл. - 2 місце на районному етапі (вчитель Спінатій К.М.).

Учні – випускники школи щороку обирають для складання ЗНО з біології. Багато з них показують достатні результати, вступають до вищих та середніх навчальних закладів, яким подається сертифікат з біології й успішно навчаються.

Належна увага приділяється вчителем біології позакласній роботі з предмета. Традиційним стало проведення тижнів біології, метою яких є розвиток пізнавального інтересу до біології як науки про живу природу, формування екологічного світогляду та екологічної культури, виховання в учнів дбайливого ставлення до свого життя і здоров'я: конкурс відеороликів «Збережемо красу природи», підготовка плакатів «Ми – за здоровий спосіб життя», перегляд тематичних художніх та документальних фільмів.

В процесі перевірки навчальних досягнень учнів були написані контрольні роботи, які, в цілому, засвідчують достатню роботу вчителів біології щодо формування основних знань, умінь та практичних навичок учнів з предмету.

Перевіркою було охоплено 294 учнів, що становить 85,7 % від загальної кількості учнів 6-11 класів. Аналіз результатів контрольних робіт учнів показав, що впоралися із завданням та виконали роботи на високому рівні 17 учнів, що становить 5,8% учнів, на достатньому 85 – 28,9%, на середньому 146 – 49,7%, на початковому 46 – 15, %.

Результати контрольних робіт з біології відображені в таблиці 1 (Додаток 1).

При порівнянні результатів контрольних робіт з семестровим оцінюванням учнів виявлено, що:

- підтвердили свій рівень знань учні 6-В, 7-А, 8-А, 11-Б, 11-В класів;
- незначні розбіжності в оцінюванні продемонстрували учні 9-А, 9-Б, 10-А класів;
- розбіжності в оцінюванні в сторону зниження спостерігаються в 6-А, 7-Б, 7-В, 8-Б, 11-А класів;
- учні 6-Г класу показали 0% якості знань при проведенні контрольної роботи, хоча за результатами семестрового оцінювання – 91% якості знань.
- кращі результати продемонстрували учні 6-Б, 9-А, 9-Б, 10-А, 10-Б класів.

Слід вказати на низький рівень знань учнів 6-Г, 7-В та 11-Б. Багато учнів в цих класів показали початковий рівень навчальних досягнень.

Вивчення рівня навчальних досягнень школярів дає підстави стверджувати, що основні питання програмового матеріалу учні засвоюють на достатньому та середньому рівні. Разом з тим, учні відчувають труднощі при розв'язуванні задач, не вміють виділити головне, основоположне, спираючись на попередні знання, а також на знання, отримані на уроках з інших дисциплін. Частина учнів не вміють творчо мислити, самостійно поповнювати знання, не вміють розв'язувати проблемні питання. Ці труднощі мають як об'єктивний так і суб'єктивний характер.

Виходячи із вищевикладеного :

НАКАЗУЮ:

1. Стан викладання та рівень навчальних досягнень учнів з біології визнати на достатньому рівні.
2. Питання про стан викладання та рівень навчальних досягнень учнів з біології заслухати на нараді при директорові.
3. Учителям Спінатій К.М., Кильчик О.С. та Гергі А.М.:
  - 3.1. Систематично проводити на уроках групові та індивідуальні консультації для повторення навчального матеріалу з метою підвищення навчальних досягнень учнів з предмету, підготовки учнів до ДПА та ЗНО.
  - 3.2. Взяти до уваги результати директорських контрольних робіт при виставленні тематичних оцінок.

3.3. Посилити роботу з обдарованими дітьми: активізувати участь учнів у Всеукраїнських учнівських олімпіадах та написанні робіт МАН, сприяти участі школярів в біологічних турнірах та різноманітних конкурсах.

3.4. Налагодити диференційовану роботу з різними за підготовкою категоріями учнів, продовжувати практикувати елементи інтерактивних технологій, враховуючи особливості класних колективів.

3.5. Більше уваги приділяти невстигаючим учням, використовуючи на уроках диференційовані, індивідуальні завдання.

3.6. Більш об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів, не допускаючи значних розбіжностей в оцінюванні;

4. Керівникові методичного об'єднання вчителів біології, хімії та основ здоров'я Спінатій К.М.:

4.1. Обговорити на засіданні шкільного методичного об'єднання та проаналізувати матеріали перевірки стану викладання біології та рівня навчальних досягнень учнів з предмету, визначити шляхи удосконалення викладання біології

4.2. Систематично надавати методичну допомогу вчителям біології в організації самоосвіти та ознайомленні з передовим педагогічним досвідом.

5. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора школи з НВР Тельпіз О.Ф.

Результати контрольних робіт з біології

Таблиця 1

Клас	Кількість учнів	Виконували роботу	Рівень досягнень				% якості	компетентність	Вчитель
			Високий	Достатній	Середній	Початковий			
6-А	23	17	-	7-41,2%	9-52,9%	1-5,9%	41,2%	94,1%	Кильчик О.С.
6-Б	20	18	-	9-50%	8-44,4%	1-5,6%	50%	94,4%	Кильчик О.С.
6-В	23	21	2-9,5%	7-33,3%	9-42,9%	3-14,3%	42,8%	85,7%	Кильчик О.С.
6-Г	11	9	-	-	4-44,4%	5-55,6%	0%	44,4%	Герей А.М.
7-А	22	17	1-5,9%	4-23,5%	10-58,8%	2-11,8%	29,4%	88,2%	Кильчик О.С.
7-Б	22	20	3-15%	7-35%	10-50%	-	50%	100%	Кильчик О.С.
7-В	23	20	-	3-15%	10-50%	7-35%	15%	65%	Кильчик О.С.
8-А	22	20	-	7-35%	12-60%	1-5%	35%	95%	Кильчик О.С.
8-Б	22	19	-	5-26,3%	11-57,9%	3-15,8%	26,3%	84,2%	Кильчик О.С.
9-А	28	25	2-8%	6-24%	10-40%	7-28%	32%	68%	Кильчик О.С.
9-Б	30	26	1-3,8%	7-26,9%	10-38,5%	8-30,8%	30,7%	69,2%	Кильчик О.С.
Всього 7-9кл.	246	212	9-4,2%	62-29,2%	103- 48,6%	38-17,9%	33,4%	82,1%	
10-А	20	18	2-11,1%	5-27,8%	9-50%	2-11,1%	38,9%	88,9%	Спінатій К.М.
10-Б	25	21	4-19%	7-33,3%	9-42,9%	1-4,8%	52,3%	95,2%	Спінатій К.М.
11-А	21	18	1-5,6%	4-22,2%	12-66,6%	1-5,6%	27,8%	94,4%	Спінатій К.М.
11-Б	16	11	-	-	7-63,6%	4-36,4%	0%	63,6%	Спінатій К.М.
11-В	15	14	1-7,1%	7-50%	6-42,9%	-	57,1%	100%	Спінатій К.М.
Всього 10-11кл.	97	82	8-9,8%	23-28%	43-52,4%	8-9,8%	37,8%	90,2%	
Всього	343	294	17-5,8%	85-28,9%	146- 49,7%	46-15,6%	34,7%	84,4%	